Független művelődési és helytörténeti havilap
XXVI. évfolyam 5. (711.) szám, 2020. május 28. – csütörtök

HÉTFALU

Szerkesztők: Hochbauer Gyula és dr. Kovács Lehel István

Alapította és szerkesztette (1906–1911): dr. Fekete Endre és Kiss Béla

● Hochbauer Gyula

A predeáli állami elemi iskola

(Folytatás a februári lapszámunkból.)

„Jókai Mór emlékszobra. [...] a gyüjtés eredménye 71 kor. 80 fillér [...]: Pintér Gábor kir. tanfelügyelő 2 kor. Erődi János kir. s. tanfelügyelő 1 kor., Virág József gondnoksági elnök 2 kor., Török Luciánné óvónő, Tóthpál János igazgató, Preiserné tanitónő 1–1 kor., Nagyné Józsa Gizella tanitónő 50 fillér, Kovács Irma tanitónő, Millovnané Abonyi Malvin óvóné 1–1 korona. Nagy Gyula igazgató 50 fillér, N. N. 20 fillér, Papp Péter tanitó 1 kor., Jánó Lajos igazgató 2 kor., N. N. 10 fillér, Csulak Lajos tanitó 1 kor., Sára András igazgató 40 fillér, László Elek tanitó 1 kor., Zajzon János tanitó 50 fillér, Dr. Adorján Jenőné tanitónő, Rozsondai Károlyné tanitónő, Szórády Lajosné tanitónő, br. Hangvitz Amália tanitónő, Lukács Katalin óvónő, Vajna József igazgató, Vajna Józsefné tanitónő 1 – 1 korona.” [Jókai Mór emlékszobra. In. BL XI. évf. 1905., 120. sz. 4. old.]

„A predeáli m. kir. államvasuti altisztek f. év május 6-án az ottani állami elemi iskolai könyvtár javára tánczestélyt rendeznek.” [A predeáli m. kir. államvasuti altisztek. In. BL XI. évf. 93. sz. 4. old, 1905. ápr. 22.]

„Táncmulatság Predeálon. A predeáli közös altiszti kör (vasúti, csendőrségi és pénzügyi altisztek köre) február hó 3-án este 8 órakor a volt Tutsek féle vendéglő helyiségében táncmulatságot rendez. A maghivókat nemsokára szétküldik.” [Táncmulatság Predeálon. In. BL XII. évf. 5. sz. 4. old, 1906. jan. 9.]

„Magyar bál Predeálon. Tova a havas magaslaton, a hol megszünik édes hazénk határa, Predeálon, pompás magyar mulatság volt szombaton éjjel. A predeáli ifjuság rendezte, de ott volt majdnem mindenki, ki ott lakik, sokan a közel román községekből s meglehetősen sokan Brassóból. A rendezőség derekasan munkálkodott. A termet friss fenyőfüzések, színes lampionok ékesitették ugy, hogy a belépőkre igen kedves benyomást tett. Élénk rendezők, többnyire csendőrök és pénzügyőrök ügyesen végezték dolgukat, s mindenkinek kedvébe jártak. Jól mulatott mindenki, az is ki deli táncokat lejtett, az is, a ki jó román bor mellett gyönyörködött a gondtalan ifjuság örök költészetében. Az estélynek, mely erkölcsi és anyagi sikerekben a várakozáson felül sikerült, főrendezője, lelke a védnökné, Tóthpál Jánosné urnő volt. A tiszta jövedelem a szegény sorsu magyar iskolás gyermekek javát szolgálja. A táncmulatság 79 korona 22 fillért jövedelmezett az internátus szegény tanulói javára.” [Magyar bál Predeálon. In. BL XII. , évf. 28. sz. 4. old, 1906. február 6.]

*

„A predeáli m. kir. áll.. altiszti kar az ottani áll. iskola szegény tanulóinak felruházása javára f. év február hó 3-án táncvigalmat rendezett, melynek tiszta jövedelme 85. kor. 22 fillért tesz. Ez alkalommal felülfizettekl: Máthé János 4 kor., Klein Viktor 5 kor., Wuschincky testvétek 4 kor., Kiss József 3 kor., Tóthpál János 8 kor. 36 foll., Szabó Ignáv, Lázár Mózes, Biró Géza, Strobl Jeromos, Popovics György, Demes Péter 2 – 2 kor. Boór Elemér, Hermenn János, Pető István, Gönci Géza, Vas János, Virág József, Mán Sándor, Székely Ignác, Tatler János, Zoltán Sándor Felső-Tömös, Zoltán Sándor Predeál, Mészáros János, Róbert N., Kussereán Elek, Hovány István, N. N., 64 fillért. Továbbá felülfizettek még Kóti Sándor, Csáki Lőrinc, Chósz Aladár, Pókhé János, Székely Árpád, Tompa Imre, Kmegy Márton, Szabó József, Lipták Mór, Tamás Gyula, Cinege Lajos, Gertner Károly, Jakóbi Pál, Berényi János, Lőcsei Béla, Hüve Hugó, Csibi Gergely, László Kálmán, Fischer János, Bertalan Béla, Zilahi János egyenkint 1 – 1 koronát. Fogadják a kegyes adakozók, s a rendező bizottság tagjai, kik fáradságot és áldozatot nem kimélve, önzetlenül buzgólkodtak a táncmulatság sikerén, a szegény tanulók nevében ez uton is leghálásabb köszönetemet. Predál, 1906. február hó 6-án Tóthpál János ig. tanitó.” [A predeáli m. kir. áll.. altiszti kar. In. BL XII. , évf. 32. sz. 3. old, 1906. február 10.]

„Iskolai gondnokság Predeálon. A predeáli áll. el. iskolához gondnokság tagoknak dr. Székely György főispán 69–906. sz. rendeletével Boér Elemér vámszedőt, Szabó Ignác állatorvost, Biró Géza számellenőrt, Kiss Sándor vámtisztet és Klein Viktor kereskedőt nevezte ki.” [Iskolai gondnokság Predeálon. In. BL XII. , évf. 43. sz. 3. old, 1906. február 23.]

Az 1905 – 1906-os tanévben kibővítették a predeáli internátust. [A vármegye a múlt félévről. In. BL XII. , évf. 65. sz. 3. old, 1906. március 21.]

„A Predeáli olvasókör alapszabályait, s így az olvasókör megalakulását egy ma érkezett belügyminisztériumi rendelet jóváhagyta.” [A Predeáli olvasókör. In. BL XII. , évf. 219. sz. 4. old, 1906. szeptember 27.]

„A predeáli internátus karácsonyfája. Szombaton délután 5 órakor ünnepelték Predeálon az internátusban a karávcsonyfa ünnepélyt. A gyermekek körül állták a szép karácsonyfát és 2 vagy három verset énekeltek, azután Tóthpál János igazgató, majd Boór Elemér iskolaszéki elnök szép beszédet intéztek a gyermekekhez s egyszersmind köszönetet mondtak a szives adakozóknak, mert a karácsonyfát közadakozásból állitották fel.”

(Folytatása a 4. oldalon.)

Dr. Bencze Mihály

A Brassói Magyar Dalárda Méltatása

A Brassói Magyar Dalárda 1863. április 26-án alakult. A Bach-korszak után, enyhült az abszolutizmus szigora. Brassóban is a magyarság bátrabban kezd nemzeti ügyeivel foglalkozni, és szervezkedni. 1863 januárjában több jó hangú énekes, akik templomokban, énekeltek, kóruspróbákra gyűlt össze, hogy magyar dalokat énekeljenek a református iskola bálján. A bál elmaradt, de az együttes elhatározta, együtt marad, megszervezik ők a műsoros estet és megalapítják a magyar dalárdát. Fejenként 5 forinttal alaptőkét létesítettek. Az estélyt 1863. január 28-án megtartották. A nagyszámú magyar résztvevő lelkesen tapsolta a nyitányként énekelt Himnuszt és az azt követő népdalokat, a Naphoz címzett vendéglő nagytermében (később állami ipar és kereskedelmi iskola működött a helyiségben). Anyagilag is sikeres volt a rendezvény, a felmerült költségek fedezése mellett száz forintot jövedelmezett az alakulóban levő dalárda javára. Brassó magyar közössége meleg rokonszenvvel fogadta a kezdeményezést, 1863 februárjában értekezletet hívott össze, amelyen a dalosokkal együtt kimondták, hogy nem kímélve időt, fáradságot, anyagi áldozatot sem, a dalárdát létesítik s azt minden körülmények között, mint a nemzeti élet ápolása és nyilvánulásának egyik legfőbb tényezőjét, fenn is fogják tartani. Az értekezlet a dalegyesületet ideiglenesen megalakultnak nyilvánította és a szükséges hivatalos ügyek intézésére hat tagból álló igazgató bizottságot választott, melyben Pánczél Joákim városi tanácsos igazgató, Molnár János református lelkész aligazgató, Fóris Márton szűcsmester jegyző, Boronkai Mihály csizmadiamester pénztáros, Dobrosi István csizmadiamester gazda és Kerestély Lázár református kántortanító karmester lett. Az értekezlet jóváhagyta és a helytartó tanácshoz beterjesztette a dalárda 18 pontból álló alapszabályait, amelyeket Boronkai Mihály és Dobrosi István dolgozott ki. Kolozsvárról a királyi Főkormányszék 8159/1863 számú jóváhagyása érkezett meg, 1863. április 16-i keltezéssel. Az 1863. április 26-án megtartott közgyűlésen a megjelent 17 tag hivatalosan is megalapítottnak nyilvánította a Brassói Magyar Dalárdát. A közgyűlés egyben Sárdi Lőrincz kereskedősegédet alkarmesterré, dr. Otrobán Nándor orvost (Zajzoni Rab István osztálytársa, barátja, majd élete végén kezelőorvosa) és Szele István szíjgyártómestert tiszteletbeli tagoknak választotta meg.

A dalárdának a tíz éves évfordulóra, már egy kis vagyona is lett, jelentős kottatárral. A húsz éves évfordulóra elkészült a díszes selyemlobogó, amelynek jeligéje: „Dalában érez a nemzet”. A dalárda ezzel a zászlóval szerepelt minden jelentős kulturális eseményen. Az 1940-es évek második felében eltűnt, csak 1995-ben került elő Jénáky Ignácz brassói szabómesternek köszönhetően, aki a szabó céhének zászlaja után kutatva találta meg, és N. t. Raduch Zsolt evangélikus lelkész áldásával átadta a dalárdának. A megrongálódott zászlót ereklyeként csak ritka alkalmakkor használták. 2012-ben elkészült a zászló hasonmása, amit a belvárosi református templomban szenteltek fel.

1879-ben a dalárda vegyeskarrá alakult. 1883-ban a 25 éves évfordulóra megnövekedett tagjainak a létszáma, pártoló és tiszteletbeli tagokkal bővült.

1911-ben, a brassói Magyar Ház udvarán, Karácsony Endre építész tervei alapján és dr. Hantz Mihály elnök áldozatos munkája árán, felépült a Dalárda saját épülete, amelyet 1912-ben avattak fel. Ennek emléktáblája a belvárosi református templom előcsarnokában található, amelyet a 143. évforduló alkalmával helyeztek el, és avatták fel újra. Sokáig eltűntnek hitték az emléktáblát, amit az 1990-es évek elején Imre János sepsiszentgyörgyi polgár talált meg, és átadta Sebestyén Sándornak. Dr. Hantz Mihály a brassói magyar közösségünk egyik élenjárója volt, a legkiválóbb értelmiségiek sorába tartozott. Több területen is önzetlenül, eredményesen tevékenykedett. Az államigazgatásban királyi tanácsosnak nevezték ki. Szakmájában is csúcsra jutott, haláláig Brassó vármegye főorvosa tisztjét töltötte be. A közösségi életben is kiválót nyújtott, a Brassói Magyar Dalárdát tíz éven át vezette, nevéhez fűződik a kórus fénykora. A Brassói Magyar Dalárda elnökének 1907-ben választották meg dr. Hantz Mihályt. Áldásos tevékenységével rövidesen 24 új kórustaggal növekedett a dalárda és beszervezett 78 pártoló személyt is.

A Brassói Magyar Dalárda fellépése Budakeszin, 2017-ben

Az 50 éves évfordulót 1913-ban háromnapos ünnepség fémjelezte. Dr. Rombauer Tivadar emlékkönyvet adott ki, 11 kórus vett részt, 550 kórustag, volt orgonahangverseny a Fekete templomban, díszmenet, és kirándulások sora tarkította ezt az eseményt.

*

A nagy háborút átvészelte az együttes, de a trianoni diktátum után az új birodalom, elkobozta a dalárda épületét, vagyona szétszóródott, létezése válságba került.

1921. november 13-án Brassóban 30 énekkar küldöttje megalapította a Romániai Magyar Dalosszövetséget, aminek tagja lett a Brassói Magyar Dalárda, és aminek első elnöke id. Szemlér Ferenc brassói tanár lett. A szövetség székhelye 1922-ben Kolozsvárra költözött. Elnöke 1947-től Nagy István lesz, aki a kolozsvári Zeneművészeti Főiskola igazgató-professzora volt, alelnöke pedig Jagamas János. Sajnos 1949-ben betiltották a szövetséget, 1994 szeptemberében Guttman Mihály kezdeményezésére, az EMKE égisze alatt újraalakult a szövetség. A brassói dalárda reneszánsza 1922-25- re tehető, Lengyel László karmester vezetésével, gyakran első díjjal jutalmazzák a dalárda fellépést. 1931-ben a Dalosszövetség emléklappal jutalmazza az egyik brassói kórustagot. 1935-ben Marosvásárhelyen a férfi-, a női és a vegyeskar külön-külön első díjat kapott. A második világháború idején az állam a Dalárda működését betiltotta. 1945-ben újra kezdte tevékenységét, de többször is felfüggesztették működését, aztán újraindult, nevet is kellett változtasson. 1958-tól a Brassói Kultúrház égisze alatt működött, újra megszűntették. 1958. december 23-án az operettszínházban volt a „Szeretsz-é, hogy szeresselek” című csángó guzsalyos ősbemutatója, amelyet Lengyel László és Sipos Bella gyűjtéseinek felhasználásával Reiff István írt. 1971. június 23-án újraszerveződik Brassói Magyar Dalegylet néven, Klára Mária Valéria karmester vezetésével. Sikerekben gazdag tevékenységet fejtenek ki, 1972. június 22.-én, és 1973. január 27.-én a Petőfi ünnepségen szerepelnek, majd május 27-én, ahol csak kórusművek hangzottak el: Szép ország a mi hazánk (1972), Daloljunk, nevessünk együtt (1973). 1975. június 22-én öt éves évfordulót ünnepeltek. 1977. október 27-én újra bemutatták a csángó guzsalyost. A produkció országos II. díjat kapott. 1979. december 15-16 között az előadást filmre vették a bukaresti TV stúdiójában. A karmesteri munkát Gyerkó András zenetanár folytatta. 1981. március 21-én tartott Bartók ünnepélyen került sor a Reiff István által írt *„Édesanyám rózsafája”* című csángómátkásodó ősbemutatójára.

(Folytatása a 3. oldalon.)

Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárság
Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.

Meghívó.

A Brassói Magyar Dalárda

1909. évi junius 22-án (szombaton)

az IPAREGYLETBEN (Gewerbeverein)

Budeusz Aladár karnagy úr vezetése alatt tartja teritett asztaloknál a 47-ik egyesületi évében

táncczal egybekötött

II-ik rendes estélyét.

Műsor:

1. Pagnicsnicze-Sztolcska: Dal a dalról.
2. Pacius-Horváth: a) Finn-dal. b) Esti csillag.
3. Negedly-solo zongora kisérettel Előadják: Khély Endre és Balányi J. urak.
4. Dr. Szöllösy: Nyári éj.
5. Kuplék. Énekli: Csiby Béla úr.
6. Hoffer: Tarka madár . . . (Tenor-solo, Kovács K. úr)
7. Lányi Ernő: Hunyady László.
8. Lányi: Népdalegyveleg.

Műsor után tánc!

Belépti-díj nem pártoló tagok részére: Személy-jegy 2 kor., család-jegy (3 személy) 5 kor., tanuló-jegy 1 kor.

Pártoló tagok ezen előadásra 2-2 tiszteletjegyet kapnak.

Jegyek előre válthatók Nagy István pénztáros úr lensori üzletében és előadás napján este 7 órától kezdve az Iparegyletben.

Az estély kezdete este 8 órkor.

Az igazgató-választmány.

(Folytatás a 2. oldalról.)

Ezt a kórus többször mutatta be, ezzel vendégszerepelt Sepsiszentgyörgyön, Marosvásárhelyen és Medgyesen. 1982-ben a bukaresti TV filmre vette. 1984-ben megszűnt az együttes. 1989. december 23-án Mihály Károly dalárdistát a rendszerváltás fergetegében meglőtték. 1990 novemberében újraalakul, Klára Mária zenetanárnő lesz az együttes 28-ik karmestere, valamint Sebestyén Sándor az elnök. 1999-ben az együttes megkapja a Jagamas János díjat, az RMDSZ tízedik évfordulóján pedig Díszoklevelet kapnak, 2002-ben pedig átvehetik az Apáczai Csere János Közművelődési Egyesület díját. 2007. január 20-án a csíkszeredai Német Géza Egyesület kitűntetését veszik át, 2008-ban pedig az EMKE oklevelét, és a brassói Redut Közművelődési Központ 50. évfordulóján a „Diploma de Excelenta” díjat kapják. 2009-ben a Brassai Társaság, Brassai díjban részesítette. Próbatermei voltak a Redutban, az unitárius egyházban, az evangélikus egyházban, az Áprily Lajos Főgimnáziumban. A kórus 1993-ban 130 éves, 1998-ban 135 éves, 2003-ban a 140, 2008-ban pedig fennállásának 145. évfordulóját ünnepelte. 2002-ben az énekkarok minősítő hangversenyén arany fokozattal tűntették ki. A Romániai Magyar Demokrata Szövetség Ezüstfenyő-díjjal tüntette ki 2013-ban a Brassói Magyar Dalárdát.

Ambrus Károly Brassó megyei tanácsos kiállítást kezdeményezett a dalárda emléktárgyaiból. Ötletét meg is valósította a brassói Városi Civilizáció Múzeuma keretében, 2016. május 11-én nyílt meg a kiállítás. Tíz kiállítási állványon, vitrinekben ismerhették meg a látogatók, román, magyar és angol nyelven a kórus több mint 150 éves tevékenységét, szerepléseiről is láthattak videófilmet. A kiállítást megtekintette és dicsérő szavakkal illette Kövér László Magyarország Országgyűlésének elnöke is. Közölte, közbenjár a dalárda 1883-ban felavatott szépséges zászlója restaurálásáért. A restaurálás feladatát a budapesti Ábel Alapítvány kapta. Blaskóné Majkó Katalin, az alapítvány elnöke a zászlót, Szederkényi Nikolett festő-restaurátor művész műhelyébe jutatta. Budapesten, 2017. szeptember 7-én, csütörtökön délelőtt, az

● Dr. Bencze Mihály

A Brassói Magyar Dalárda Méltatása

Országházban ünnepélyes keretek között adta át dr. Kövér László, az Országgyűlés elnöke, a Brassói Magyar Dalárda 134 éves gyönyörűen restaurált díszzászlóját.

A Brassói Magyar Dalárda, kulturális műsorok, évfordulók, egyházi műsorok állandó meghívottja, több mint 50 templomban léptek fel, több mint 400 előadásuk volt, az ország számos városában, és Magyarországon is többször vendégszerepeltek. Ők is fogadtak kórusokat, az ország több városából.

A Brassói Magyar Dalárda – Corul Maghiar Mixt 2019-ben hivatalosan bejegyzett jogi személy lett. A Dalárda elnöke Ambrus Károly, tiszteletbeli elnök Sebestyén Sándor, alelnök Nádudvary György, titkár Torday Ildikó, könyvelő Sólyom Erzsébet, pénzügyi felelős Benedek Zelma, kottatár és más leltári eszközök adminisztrátora Varga Pál, zászlóanya Nádudvary Mária, tiszteletbeli zászlóanya Fábián Irén, zászlós Sugár István, karnagyok: Imre Zsuzsanna, Megyaszai László, Klára Mária tiszteletbeli karnagy, a kórus összetétele: szoprán: Becsey Margareta Imola, Czikó Julianna, Egyed Mária, Farkas Rozália Ildikó, Gegő Éva, Józsa Erzsébet, Józsa Éva, Kinda Ildikó, Kiss Mária Magdolna, Kiss Margit, István Etelka, Megyaszai Erzsébet, Negrus Dóra, Pista Anna, Sugár Piroska, alt: Benedek Zelma, Bíró Vilma, Budai Csilla, Gász Irén, Kedves Olga, Manczók Ibolya, Nádudvary Mária, Rabocskai Mária, Torday Ildikó, Virányi Ibolya, tenor: Béla Irén, Gyerő Miklós, Kedves Levente, Kurkó Ignác, Rabocskai Sándor, Sugár István, Szentpáli János, Varga Pál, basszus: Bartók György, Bedő László, Kedves József, Kozma Imre, Nádudvary György, Soós Ferenc, Szilágyi Imre, Virtyó Mihály.

*

Tisztelt Brassói Magyar Dalárda, áldásos munkájuk elismeréseként fogadják szeretettel a barcasági csángó-magyarok Zajzoni Rab István-díját. Isten éltesse Önöket!

HÉTFALU HONLAPJA
www.hetfalu.ro

* Kiadja a Hétfalusi Magyar Művelődési Társaság – © HMMT, 2020. * ISSN 1582-9006 *

• HOCHBAUER GYULA

A PREDEÁLI ÁLLAMI ELEMI ISKOLA

(Folytatás az 1. oldalról.)

„Majd kiosztották az adományokat: külömbféle lábbeli és más ruha darabokat, azonkivül édességeket és süteményeket. Az adakozók közül különösen kiemelendők Makoldyné Molnár Ilona s Pintér Gábor tanfelügyelő kik különösen sok értékes ruhanemüt ajándékoztak az internátusban elhelyezett moldvai gyermekeknek. Az ünnepélyen részt vett a kir. tanfelügyelő és a segédtanfelügyelő is.” [A predeáli internátus karácsonyfája. In. BL XII. , évf. 293. sz. 4. old., 1906. december 25.]

„Gróf Mikes Zsigmond, Brassó vármegye főispánja Schmotzer Lajos predeáli állomásfőnököt és Kalmár Lajos ugyanottani vámhivatali ellenőrt a predeáli állami iskola gondnokaivá nevezte ki.” [Kinevezés. In BL. XIII. évf. 14. sz. 4. old., 1907. január 17. valamint Brassóvármegye január havában In BL. XIII. évf. 47. sz. 3. old., 1907. február 26.]

„A predeáli magyar királyi állami altisztikar a helybeli áll. isk. szegény tanulóinak segélyezésére folyó 1907. évi február hó 2-án a Joicz-vendéglőben zártkörű táncmulatságot rendez. Kezdete este fél 8 órakor. Belépő-dij: személyenként 1 kor., családjegy (3 személyre) 2 korona. felülfizetések a jótékony cél érdekében köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.” [A predeáli magyar kir. állami altisztikar. In BL. XIII. évf. 21. sz. 4. old., 1907. január 25.]

„A néhai dr. Otrobán Nándor hagyatékához tartozó és az örökösök közös tulajdonát képező két predeáli villát – mint értesültünk a napokban örök áron eladták. A vevő Nagy Árpád felsőtömösi lakós.” [Villa eladás. In BL. XIII. évf. 34. sz. 3. old., 1907. február 10.]

Az újjászervezett iskolai gondnokságokban ott, ahol a község vagy az egyház az iskola szervezéséhez és fenntartásához hozzájárul, ott az iskolaszák tagjainak felét a politikai vagy egyházközség választja, felét az állam nevezi ki.

Áprilisban *„a királyi tanfelügyelő részvett a Tatrang, Zajzon és pürkereci állami gazdasági ismétlő iskolák évzáró vizsgálatain és a hosszúfalusi áll. polgári iskola magánvizsgálatán, azonkivül megvizsgálta a predeáli áll. el. iskolai internátust is.”* [Brassóvármegye április havában. In BL. XIII. évf. 109. sz. 3. old., 1907. május 14.]

A királyi tanfelügyelő jelentése szerint *„a magyar nyelv sikeres tanitása körül szerzett érdemeiért Tóthpál János predeáli áll. el. iskolai igazgatótanitó 100 kor. jutalomdijat kapott.”* [A királyi tanfelügyelő jelentése... In BL. XIII. évf. 136. sz. 2. old., 1907. június 16.]

„Vármegyénk főispánja, Mikes Zsigmond gróf már számtalamszor tanujelét adta annak, hogy menynyire szivén viseli a magyar kulturának minden vonalon való teljes győzelmét. Ha főispánunk nem is szereti a hangos ünnepeltetést, azt azonban mégsem követelheti, hogy az elismerés legszebb pálmáját a csendesen, de annál fáradhatatlanabbul dolgozó magyarság ne nyújtsa feléje, s az önzetlen munkának igaz elismerését. Köztiszteletben álló főispánunk tegnap délben a közigazgatási bizottság tagjainak és a közoktatási minisztérium helyi megbizottjaival Predeálra utazott, hogy az ottani állami elemi iskolát és az azzal kapcsolatos internátust alaposan megvizsgálja. Tudjuk azt, hogy a határszélen milyen nagyfontosságú a magyar kultúra érdekében ezen iskola működése. Főispánunk e szempont által vezéreltetve a legalaposabban vizsgálta felül úgy az iskolát mint az internátust. Az egész társaság bámulattal tapasztalta, hogy Tóthpál János igazgató és neje milyen értékes eredményt értek el a tanulók előmenetele tekintetében. Az internátus példás rendjét és okszerű berendezését nem győzték eléggé csodálni. A vizsgálat után közvacsorára ült a diszes társaság és a lelkes felköszöntők egész sora hangzott el. Főleg a főispánt ünnepelték, akinek figyelme a magyarság térfoglalásának minden legkisebb eredményére kiterjed, és aki emellett a nemzetiségek békés fejlődését sem akadályozza meg. Mikes Zsigmond gróf elutazása előtt még az állomásfőnök kiséretében a pályaudvart éa a vámhivatalt tekintette meg, azután lelkes éljenzés között az esti vonattal visszautazott Brassóba.” [A predeáli áll. elemi iskola ünnepe. In BL. XIII. évf. 142. sz. 4. old., 1907. június 23.]

„A királyi tanfelügyelő és segédtanfelügyelő meglátogatták a predeáli állami elemi, a felsőtömösi róm. kath. elemi, a derestyei áll. elemi, a hosszúfalusi gkel. elemi mindkét iskolát, a brassói ág. h. ev. elemi fiuiskoilát és polgári leányiskolát, a brassói gkel. központi, a petocsilai és óbrassói gkel. elemi és a görög tannyelvű elemi, az óbrassói, berteleni, bolonyai és bolgárszegi ág. h. ev. elemi vegyes és brassói ág. h. ev elemi leányiskolát, a brassó-belvárosi áll. elemi fiú- és éeányiskolát. Ezen látogatások alkalmával 65 osztályban 69 tanitónál figyelték meg a tanitást.” [Brassóvármegye június havában. In BL. XIII. évf. 159. sz. 3. old., 1907. július 14.]

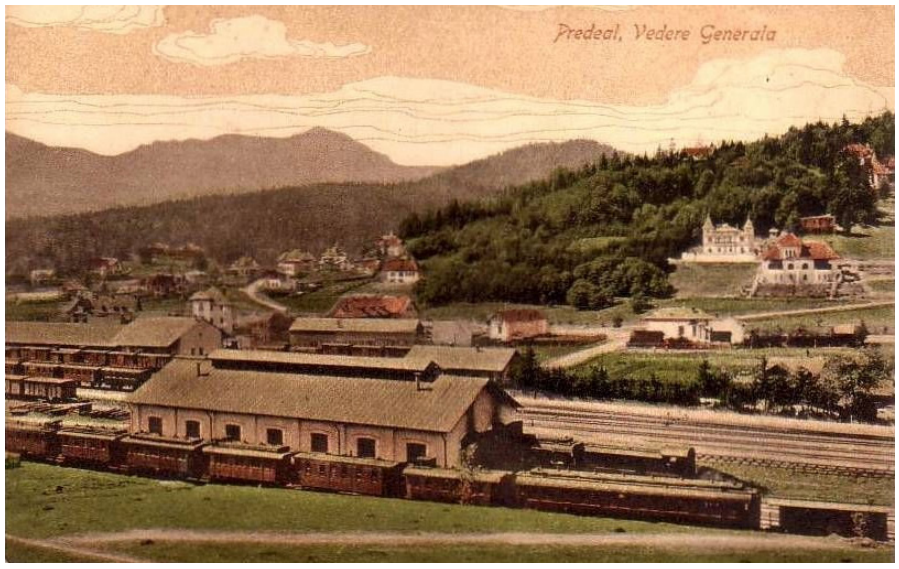

„A predeáli román vereskereszt egylet tegnap, szeptember 1-én nyári mulatságot rendezett, amelyhez Brassóból is számosan kirándultak” [A predeáli román vereskereszt... In BL. XIII. évf. 201. sz. 3. old., 1907. szeptember 3.]

*

„E hó 1-én nyilt meg a berecki internátus. Egyelőre 39 növendék nyert elhelyezést. Ezek mind Oláhországba szakadt magyar emberek gyermekei. Ezzel kezdetét vette azon hazafias cél, hogy ha már az idegenbe szakadt véreinket megmenteni nem lehet a magyarság részére, legalább gyermekeiket visszanyerje és megmentse. A növendékek Románia különböző községeiből Botsi György konzulátusi irodavezető felügyelete alatt érkeztek meg Sepsiszentgyörgyre. itt Csánki Gyula kir. tanfelügyelő vette át őket. Berecre 31-én érkeztek meg, hova Botsi György is elkisérte. Csánki lelkes beszédben kérte fel a gondnokságot, tanítót és élelmezőt a növendékek fölötti lelkes őrködésre, lelkiismeretes gondozásra és ellátásra. Az internátus épülete azelőtt a ... (olvashatatlan a rákerült tintafolt miatt) határőrség lakhelye volt.” [A berecki internátus megnyitása. In BL. XIII. évf. 1907. 255. sz. 4. old.]

„A predeáli magyar ifjúság f. évi február hó 1-én a Tartler Péter-féle vendéglőben táncmulatságot rendez. Személyjegy 1 kor., családjegy 2 kor.” [Táncmulatság Predeálon. In BL. XIV. évf. 19. sz. 4. old., 1908. január 24.]

„A királyi tanfelügyelő és segédtanfelügyelő a következő iskolákat látogatták meg: a predáli állami elemi iskolai internátust, a prázsmári ág. h. ev és gkel, a botfalusi ág. hitv. ev. és gkel., a szászhermányi gkel., a négyfalusi és a háromfalusi gazdasági ismétlő iskolákat, mely látogatások alkalmával 41 tanításnál figyelték meg a tanítást.” [Brassóvármegye március havában. In BL. XIV. évf. 90. sz. 1-2. old., 1908. április 17.]